

"Varför?"

"Hoppet om fred går upp och ner som börsen och nu måste det sägas ha varit en långvarig lågkonjunktur."

Ikonflikten mellan palestinier och israeler har man vant sig vid att hoppet om fred stiger och faller med växling av israeliska ledare, palestinska ledares agerande, våldsaktioner som påverkar opinionen och fredsförhandlingar.

Hoppet om fred går upp och ner som på börsen och nu måste det sägas ha varit en långvarig lågkonjunktur.

Det har funnits toppnoteringar på skalan. Aldrig har det känts så positivt och hoppfullt som hösten 1994, när Yassir Arafat hade återvänt och den palestinska myndigheten började byggas upp. Raset den gången kom när den fredsomvända israeliska ledaren Rabin mördades 1995.

En ny toppnotering kom i samband med det första palestinska valet 1996.

– Det känns som om vi äntligen har fått ett människovärde, sa en glad kvinna i kön i Betlehem. Det var 1996. I dag är Betlehem en inmurad enklav.

– Håller du på med Palestina-Israel än? Hur kan du engagera dig i det? Det är ju hopplöst att tro att det ska bli fred där någon gång.

Frågorna kommer från dem som valt att hålla den här konflikten på tillbörligt avstånd. Men det finns ju alltid något som är betydligt värre än att engagera sig i en till synes hopplös konflikt där människor utsätts för förtryck och våld.

Det är att utsättas för förtryck och våld. Många gånger undrar man hur palestinerna orkar.

– Vad har vi för val? är den retoriska frågan från den som lever mitt i eländet med mur, reseförbud och avrättningar. Det finns inget svar på den frågan. Bara en skamkänsla. Varför överger världen palestinerna? Varför är Israel ständigt satt på listan för undantag från repressalier och normala krav?

Jag minns hennes fruktansvärda förtvivlan i det torftiga hemmet i Beit Sahour, 30-åriga Fedwa, gravid och med fyra barn klängande i soffan.

– Barnen grät när de släpade iväg honom. Varför? Han går i moskén och ber, men han är inte med i Hamas.

Det här var tretton år sedan. Vad har förändrats? Hamas är fortfarande utsatt för israelisk aggression, men nu har denna islamska rörelse vunnit ett demokratiskt val och det går inte längre att fängsla alla sympatisörer eller döda alla rörelsens ledare.

Verkligheten förändrar sig. Ska vi – trots svårigheter att få acceptans för valresultatet – se det som ett positivt steg på skalan.

Det finns en psykisk smärta bland fredskämpande israeler som berört mig starkt. Det finns en förtvivlan som föds i medvetande om att israelisk demokrati tillåter invånarna att välja en väg som skulle låta det palestinska folkets villkor bli acceptabla, men majoriteten väljer bort det.

Protesterna kräver stora insatser, till exempel leder vägran att tjänstgöra i armén till tuffa fängelsevistelser. Många utsätts för ett utanförskap till släktingar eller arbetskamrater.

Jag stod med Kvinnor i Svart en fredag och 60–70 åriga kvinnor blev bespottade och kallade arabhoror av israeliska män som skrek från bilfönstren då de passerade.

– Vi är vana, sa Sarah, det har aldrig stoppat oss att år ut och år in stå med våra skyltar ”Nej till ockupation”.

Under ett Sjöviksseminarium representerades den israeliska fredsrelsen av en kvinnlig universitetslektor som tog på sig att kämpa för en palestinsk talares utresetillstånd.

– Jag ringer och trycker på. De måste väl i alla fall lyssna till en av sina egna medborgare, sa Anat, men i upprepade telefonsamtal med befälhavaren vid gränsen i Gaza och andra israeliska myndighetspersoner blev hon bedragen och nonchalerad. Till slut grät hon över det faktum att hon är medborgare i ett land som kallas demokratiskt och som ändå förvägrar medmänniskor självklara rättigheter. Hon kände skamkänslorna över oförmågan att påverka.

De seminarier som ägt rum i slutet på maj på Sjöviks folkhögskola de senaste tre åren har givit ytterligare en chans för engagerade att mötas för att pejla hur läget är. Blandningen av engagerade israeler och erfarna palestinier är välgörande. Både skratt och tårar förekommer, men det viktigaste är att tillsammans bekräfta att vi aldrig kan ge upp om att nå en förändring i Palestina-Israel. Den 26-28 maj i år är det dags igen. Välkommen med!

Lena Lönnqvist
 rektor Sjöviks folkhögskola